

กบกวน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ต่อด้วย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างแบบสอบถาม

- แบบสอบถามประเภทปลายปิด เป็นการกำหนดให้ตอบหรือเลือก คำตอบจากคำถามที่กำหนดให้ ออาจจะใช้มาตรวัด ที่เป็นแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เช่น
  - ทำนีประสบการณ์ในการทำงานในมหาวิทยาลัยรังสิต

( ) ต่ำกว่า 1 ปี

( ) 1 - 4 ปี

( ) 5 - 8 ปี

( ) 9 ปีขึ้นไป

การสร้างแบบสอบถาม

- แบบสำรวจ (Inventory) เป็นเครื่องมือในลักษณะให้ผู้ตอบกา เครื่องหมาย เนื่นเพี้ยวกับแบบตรวจสอบ แต่ต่างกันตรงที่แบบ สำรวจมักจะถามเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ในแต่ละเรื่อง จะถามหลายข้อ เพื่อให้ครอบคลุมเรื่องที่ต้องการจะถาม และตัว คำถามมักจะยกเป็นหนึ่งกรณีที่สำคัญ การที่นำมา เพื่อให้ ผู้ตอบนึกว่าถูกอยู่ในสถานการณ์นั้นๆ และจะรู้สึกอย่างไร นอกเหนือนี้มักเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับความสนใจ เจตคติ หรือ พฤติกรรม และคุณธรรมด้านต่างๆเป็นต้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม (Questionnaire)

เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ตอบเลือกตามหรือเลือกคำตอบเอง แบบสอบถามส่วนใหญ่จะประกอบด้วยข้อคำถามที่มุ่งหาคำตอบ เฉพาะในเรื่องที่ศึกษา โดยมากไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ข้อเดียว เสียเวลาอนุญาตว่าใช่หรือ แบบสอบถามนั้นสร้างขึ้นไว้ง่ายแต่การที่จะ สร้างแบบสอบถามที่ดีนั้นทำได้ไม่ง่ายนัก กลุ่มตัวอย่างมีความอิสระใน การตอบให้ตามใจของตน ข้อมูลในแบบสอบถามจะเชื่อถือได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถประผลข้อมูลได้่าย แต่ ล้ำากในการติดตามแบบสอบถามคืน

การสร้างแบบสอบถาม

- แบบสอบถามแบบปลายปิด เป็นแบบสอบถามที่ไม่มีการจำกัด คำตอบเพื่อันหาความจริง เช่น ท่านต้องการให้ห้องสมุด มหาวิทยาลัยรังสิตปรับปรุงบริการในเรื่องอะไร?

1.....

...

2.....

...

ลักษณะของแบบสอบถามส่วนใหญ่แบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

  - ข้อมูลที่เป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็น

การสร้างแบบสอบถาม

แบบทดสอบ (Test)

เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อการวัดความรู้ ทักษะ ความรู้สึก สถิติบัญญา ความฉลาดของบุคคลหรือกลุ่มนบุคคล แบบทดสอบเป็นชุดของข้อ คำถามที่สร้างขึ้นอย่างมีระบบเพื่อการวัดพฤติกรรมของคน อาจจะ วัดความสามารถทางด้านสมอง ทางความรู้สึก และทางด้าน สมรรถนะทางร่างกาย แบบทดสอบที่ใช้กันอยู่อาจจะเป็น แบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองด้วยการสร้างอย่างเป็นระบบตาม หลักวิชา หรือใช้แบบทดสอบที่เป็นมาตรฐานก็ได้

กลักเกนก์การเขียนคำทามไปแบบสอบถาม

- กำหนดจุดประสงค์หรือกรอบการวิจัย (Conceptual Framework) ได้ ชัดเจน โดยต้องค้นคว้าวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างดี ครบถ้วน สร้างเคราะห์ข้อมูลจนได้กรอบการวิจัยที่ชัดเจน
- พิจารณาว่าจุดประสงค์หรือกรอบการวิจัยต้องการด้วย แจ้งและ จุดประสงค์ และรายละเอียดของกรอบการวิจัยให้เป็นประเด็นใหญ่ และประดีน้อย
- สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมทุกจุดประสงค์ที่ตั้งไว้
- ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามต้องมีความง่าย ชัดเจน ไม่ก้ากาม
- ทบทวนตรวจสอบข้อคำถามที่สร้างขึ้นว่าครอบคลุมหรือยัง มีการ จัดลำดับ มีความต่อเนื่องกันหรือไม่

การสร้างแบบสอบถาม

แบบตรวจสอบ (Checklists)

- เครื่องมือที่เป็นแบบตรวจสอบนี้ เป็นการถามเรื่องราวต่างๆ ให้ ผู้ตอบกาเครื่องหมายเพื่อแสดงว่า มี / ไม่มี เห็นด้วย/ไม่เห็น ด้วย ชอบ/ไม่ชอบ เช่น
- ท่านเคยเรียนคอมพิวเตอร์มายังหรือไม่ ( ) เคย ( ) ไม่เคย
  - ท่านมีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่บ้านหรือไม่ ( ) มี ( ) ไม่มี

ตัวอย่างการสร้างแบบทดสอบ

- แบบทดสอบผลลัพธ์ ได้แก่ แบบทดสอบของครู และ แบบทดสอบมาตราฐาน
- แบบทดสอบความฉลาด ได้แก่ แบบทดสอบความฉลาดในโรงเรียน และแบบทดสอบความฉลาดจำเพาะ
- แบบทดสอบบุคคลกลับสังคม ได้แก่ แบบทดสอบเจตคติแบบทดสอบ ความสนใจ แบบทดสอบค่านิยม แบบทดสอบจริยธรรม และ แบบทดสอบบุคคลิกภาพ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นแบบทดสอบที่วัดความรู้ของนักเรียน นักศึกษาที่ได้เรียนไปแล้ว ซึ่งมักจะเป็นชุดของค่ามาที่ให้นักเรียนเขียนตอบกันให้นักเรียนปฏิบัติ จริงซึ่งจะสามารถวัดความคิด (Cognitive Domain) ตามอุปนิธ์หมายทางด้านการศึกษา ที่บลูมและคอล (Bloom) ได้เสนอการวัดพฤติกรรมอยู่ 6 ด้านได้แก่

- วัดด้านความรู้-ความจำ (Knowledge and memory)
- วัดด้านความเข้าใจ (Comprehensive)
- วัดด้านการนำไปใช้ (Application)
- วัดด้านการวิเคราะห์ (Analysis)
- วัดด้านการสังเคราะห์ (Synthesis)
- วัดด้านการประเมินค่า (Evaluation)

แบบทดสอบความถนัด

แบบทดสอบความถนัด เป็นแบบทดสอบที่วัดสมรรถภาพทางสมองของมนุษย์ว่ามีขีดความสามารถในการเรียนรู้มากเท่าใด แต่ละคนจะมีความสามารถไม่เหมือนกัน มีผู้ที่การศึกษาที่เกี่ยวกับทฤษฎีความถนัดนี้เห็นด้วย เนื่องจากทฤษฎีของนัก心理ศาสตร์ Thurstone ซึ่งมีองค์ประกอบ 7 ด้านดังนี้

- สมรรถภาพทางภาษา
- สมรรถภาพด้านความคิดล่องแคลวในการใช้ค่า
- สมรรถภาพด้านตัวเลข
- สมรรถภาพด้านมิลิสิมันธ์
- สมรรถภาพด้านความจำ
- สมรรถภาพด้านการรับรู้
- สมรรถภาพด้านวิจารณญาณหรือเหตุผล

การสร้างแบบสอบถาม

การวิจัยเชิงสำรวจส่วนใหญ่ทำการวิจัยเพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ หรือเพื่อพิสูจน์ทฤษฎี ดังนั้นจึงต้องมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือกรอบทฤษฎีเป็นต้นตั้ง

การสร้างแบบสอบถาม

การวิจัยคุณลักษณะด้านความเสียสละของ พนักงาน

- ในกรณีได้มีการระดมความคิดเพื่อสร้างกรอบการวิจัย และได้ข้อสรุปว่าองค์ประกอบ/ความคิดรวมยอดในเรื่องความเสียสละมีอยู่ 5 ประการได้แก่
- การไม่เอาเปรียบ
- การเห็นอกเห็นใจ
- การช่วยเหลือซึ่งกัน
- การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
- การอดทนเพื่อให้ผู้อื่นมีความสุข

ตัวอย่างการนิยาม

▪ นิยามเชิงทฤษฎี

ความพึงพอใจในงาน เป็นคุณลักษณะทางจิตหรือทางอารมณ์ หรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่องานในมิติต่างๆ ที่สำคัญ 2 มิติ มิติแรกเป็นมิติที่เกี่ยวกับบริบทของงาน 5 ด้านคือ ด้าน ค่าจ้าง โอกาสความก้าวหน้า ผู้บังคับบัญชา ซึ่งรวม การนิเทศงานและเพื่อนร่วมงาน มิติที่สองเป็นมิติที่เกี่ยวกับ อารมณ์หรือความรู้สึกพึงพอใจในงาน 3 ด้านคือแรงจูงใจ ภายในเกี่ยวกับงาน ความรู้สึกพึงพอใจเมื่อมีความก้าวหน้า ในการทำงาน และความรู้สึกพึงพอใจเกี่ยวกับงานทั่วไป การศึกษาความพึงพอใจทำได้สองแนวทาง

ตัวอย่างการนิยาม

▪ นิยามปฏิบัติการ

ตัวแปรความพึงพอใจในงานนั้นได้จากแบบสอบถามตามมาตรฐานของมินนิโซตา (The Minnesota Satisfaction Questionnaire) และแบบวัดความพึงพอใจของแซนเดนและโอลด์แฮม (Hackman and Oldham, 1980) แบบสอบถามประกอบด้วยข้อคำถาม 30 ข้อ เป็นหัวข้อคำถามวัดความพึงพอใจด้านบริบท (CSAT) รวม 15 ข้อ วัดระดับความพึงพอใจต่ออักษณะงาน 5 ด้าน (ค่าจ้าง / รายได้ ความมั่นคง ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน) ด้านละ 3 ข้อและข้อ คำถามความพึงพอใจด้านความวิตกกังวล (ASAT) รวม 15 ข้อ วัดระดับความพึงพอใจเมื่อมีความก้าวหน้าในงาน 5 ข้อ วัดความพึงพอใจที่จะเป็นความรู้สึกภายในใน 5 ข้อและวัดความรู้สึกความพึงพอใจที่ไปอีก 5 ข้อ

แบบทดสอบบุคคลกับสังคม

แบบทดสอบบุคคลกับสังคม เป็นแบบทดสอบที่วัดทางด้าน ความรู้สึกของบุคคลซึ่งประกอบด้วยแบบทดสอบดังนี้

แบบทดสอบเจดดิ ซึ่งมีเครื่องมือวัดที่นิยมใช้กันคือ

- วิชีญของเวอร์สโตน
- วิชีญองค์กริerto
- วิชีญอสุกุ

แบบทดสอบความสนใจ เป็นแบบทดสอบที่วัดความตั้งใจหรือความเจาใจใส่ต่อสิ่งที่พึงประสงค์

กรอบการวิจัย การวิจัยคุณลักษณะด้านความเสียสละ:

นิยามปฏิบัติการ

ความเสียสละ หมายถึง การมุ่งมั่นที่จะละความเห็นแก่ตัว โดยการให้ปันทั้งทางด้านกำลังกาย กำลังใจ กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญาและเวลาด้วยเหตุอันควร และเหมาะสมตาม อัตภาพ เพื่อทำประโยชน์สูงสุดให้แก่บุคคลและสังคม ซึ่งสามารถ วัดและประเมินได้ด้วยวิธีการและเครื่องมือต่างๆ เช่นการสังเกต การบันทึกพฤติกรรม แบบสำรวจและแบบทดสอบพฤติกรรม ความเสียสละ

นิยามปฎิบัติการ

ผู้เข้าร่วมห้องประชุมแต่ละองค์ประกอบมาพิจารณาให้ความหมายในลักษณะนิยามปฎิบัติการ เพื่อให้เกิดความซึ้งเชื่อและเข้าใจตรงกัน ดังนี้

องค์ประกอบ/ความคิดรวบยอด การไม่เอาเรี่ยນ	นิยามปฎิบัติการ
	การกระทำที่ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของแต่ฝ่ายเดียว โดยการร่วมคิดร่วมทำ และแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน
การเห็นอกเห็นใจ	ความปรารถนาที่จะบรรเทาความทุกข์ร้อนของผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน ด้วยการปฏิเสธที่แสดงออกซึ่งความรักใคร่ของตน เพื่อให้ผู้อื่นคลายความทุกข์

19

นิยามปฎิบัติการ

- การช่วยเหลือผู้อื่น
- การเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
- การอุดหนุนให้ผู้อื่นมีความสุข
- การเข้าไปมีส่วนแบ่งเมืองกา回事ของบุคคลอื่น
- โดยการให้เป็นตัวยาหล่อไฟ กำลังกาย กำลังใจปัญญา กำลังจิตวิญญาณ หรือจิตวิทยา ด้วยมาตรฐานความและหนทางสมตามอัจฉริภาพ
- การค้นนึ่งผุดเด็ทที่จะเกิดขึ้นแล้วตามน้ำหนา และปฎิเสธให้ลงที่ก่อให้เกิดประโยชน์เลื่อนนานไปญี่
- ความพยายามที่จะควบคุมอารมณ์ และการกระทำของตนเองที่จะทำให้ผู้อื่นเกิดรู้สึกดีและรับประทานความรู้สึก และการปฏิบัติให้ดีต่อตัวเอง

20

การปรับนิยามปฎิบัติการเป็นพฤติกรรมบังชี

องค์ประกอบ/ความคิดรวบยอด การไม่เอาเรี่ยນ	พฤติกรรมชี้บัง
	- ช่วยทำงานได้ไม่เกี่ยงงาน - อาสาทำงานในหน่วยงานที่เหมือนกัน - มีส่วนช่วยในการประกบอุปกรณ์ของครัวเรือน - แบ่งงานกันทำอย่างทั่วถึง - ร่วมท่ากิจกรรมต่างๆของคณะ - ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานของหมู่คณะ - ทำงานในส่วนที่ได้รับมอบหมายสำเร็จด้วยดี

22

การปรับนิยามปฎิบัติการเป็นพฤติกรรมบังชี

องค์ประกอบ/ความคิดรวบยอด 1.2 ด้านผลประโยชน์	พฤติกรรมชี้บัง
	- รู้จักให้และรู้จักรักกันในครอบครัวและที่ทำงาน - แบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้รับจากการทำงาน ร่วมกันอย่างยุติธรรม - ยอมรับการจัดสรรค่าใช้สอยส่วนตัว ข้าของ เครื่องใช้ชื้อผลประโยชน์ที่ทำงานจัดสรรให้อย่างเท่าเทียมกัน - ใช้ความสามารถส่วนตัวหรือผลประโยชน์ร่วมโดย ค่าฝันที่สิทธิ์ประโยชน์ของผู้อื่น

23

ลักษณะของเครื่องมือที่ดี

ในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้แบบทดสอบและแบบสอบถาม แต่การศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาคุณลักษณะที่อยู่ในด้านของมนุษย์ซึ่งมีความซับซ้อน และสังเกตได้ยาก จึงมีข้อกังวลว่าเครื่องมือที่สร้างนั้นมีความน่าเชื่อถือได้มากเพียงใด มีคุณภาพดีเพียงใด สามารถวัดได้ถูกต้อง เที่ยงตรงหรือไม่ ดีหรือไม่ และมีประสิทธิภาพเพียงพอหรือไม่ การพิจารณาความเชื่อถือได้จากปัจจัยต่อไปนี้

25

ลักษณะของเครื่องมือที่ดี

- ความเที่ยงตรง (Validity) ส่วนใหญ่ใช้กับแบบทดสอบ ความเที่ยงตรงนั้นว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญมาก ความเที่ยงตรงของแบบทดสอบหมายถึง ความสามารถของแบบทดสอบในการที่จะวัดในสิ่งที่ต้องการวัดได้สูงที่สุดเท่าที่เราต้องการให้ได้ ในปัจจุบันนิยมแบ่งความเที่ยงตรงออกเป็น 3 ชนิดคือ
- ความเที่ยงตรงเนื้อหา (Content Validity)
  - ความเที่ยงตรงโครงสร้าง (Construct Validity)
  - ความเที่ยงตรงตามเกณฑ์หรือพัฒนา (Criterion-Related Validity) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 อย่างคือ
    - ความเที่ยงตรงตามสภาพ (Concurrent Validity)
    - ความเที่ยงตรงตามการพยากรณ์ (Predictive Validity)

26

การปรับนิยามปฎิบัติการเป็นพฤติกรรมบังชี

จากนิยาม ความหมายคุณลักษณะด้านความเสียสละ และนิยามปฏิบัติการของแต่ละองค์ประกอบ นำมากำหนดพฤติกรรมชี้บังที่มีความหมายตรงกับองค์ประกอบ นี่ความเพียงพอและครอบคลุมและเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดให้เป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้และวัดได้ ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมชี้บังมีดังนี้

27

ข้อควรระวังในการตั้งค่าตาม

เมื่อสร้างพฤติกรรมชี้บังได้แล้วก็นำพฤติกรรมเหล่านี้ไปสร้างเป็นข้อค่าตอบแทนแบบสอบถาม การสร้างข้อค่าตอบแทนต้องระมัดระวังเรื่องระดับของการวัด (Unit of Analysis) ถ้า ระดับของการวัดเป็นบุคคลก็ต้องถูกต้องตามตัวผู้ตอบเกินนั้น ไม่ ควรถูกต้องตามความคิดเห็นของหน่วยงานว่าคิดอย่างไร เพราะ หน่วยงานเป็นคนและระดับของการวัด

28

ลักษณะของเครื่องมือที่ดี

ความเชื่อมั่น (Reliability) หมายถึงความคงที่แน่นอนของคะแนน ซึ่งได้จากการวัด ถ้าแบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่นสูง ไม่ว่าจะ วัดซ้ำกี่ครั้งก็ตามก็จะได้ผลคงเดิม ในปัจจุบันมีการวิเคราะห์ ความเชื่อมั่น ตามแนววิธีกลุ่ม และการหาค่าความเชื่อมั่นตาม แนวอิงเกนท์

29

ลักษณะของเครื่องมือที่ดี

ความเป็นปัจจัย (Objectivity) ข้อสอบที่มีความเป็นปัจจัยต้องมีคุณสมบัติ 3 ประการดังนี้

- ค่ามาตรฐาน ผู้สอบเข้าใจค่ามาตรฐาน
- การตรวจสอบค่ามาตรฐานคือถ้าตอบคำถามอย่างเดียวกันจะต้องให้ค่าคะแนนเท่ากัน
- แปลความหมายคะแนนเป็นอย่างเดียวกัน

28

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ข้อมูลคือข้อเท็จจริงที่เราสนใจจะศึกษาและทำวิจัย เป็นข้อเท็จจริงที่ชัดให้เห็นประณีตและเป็นตัวชี้ให้เห็นปัญหาการวิจัย
- ลักษณะของข้อมูลที่ดีคือ มีความถูกต้อง ให้อข้อเท็จจริงที่สามารถศึกษาได้ มีความทันสมัยเป็นปัจจุบัน มีความสมบูรณ์ครบถ้วน มีความชัดเจนเป็นปูร์ชาร์ม มีภาวะวิสัยคือเข้าใจตรงกันไม่คลุมเครือ และมีความสอดคล้องกับปัญหาการวิจัย

31

ความหมายและประเภทของประชากร

- ประชากร หมายถึง จำนวนทั้งหมดของหน่วยซึ่งมีคุณสมบัติ บางอย่างร่วมกันที่มุ่งวัสดุในเชิงการศึกษาและมีปัจจัยอื่นในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ อาจเป็นคน สัตว์ สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ฯลฯ อะไรมีได้ ตัวอย่างเช่น

1. การศึกษาความต้องการบริโภคอาหารสมุนไพรของผู้บริโภคในกรุงเทพมหานคร ประชากร คือ ผู้บริโภคหรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร

2. ประสิทธิภาพของธนาคารพาณิชย์ไทย ประชากร คือ ธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งหมด

34

ลักษณะของเครื่องมือที่ดี

อำนาจจำแนก (Discrimination) หมายถึงความสามารถในการจำแนกผู้สอบเข้าที่จะต้องมีค่ามาตรฐานตามทฤษฎีการวัดผลแบบอิงกลุ่ม (Norm Reference Measurement) อำนาจจำแนกของข้อสอบหมายถึงความสามารถของข้อสอบในการจำแนกผู้สอบเข้าออกเป็นกลุ่ม สูง/กลุ่มต่ำ ส่วนทฤษฎีการวัดผลแบบอิงกลุ่ม (Criterion Reference Measurement) หมายถึงความสามารถของข้อสอบนั้นในการจำแนกผู้สอบเข้าเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มรอบรู้ และกลุ่มยังไม่รอบรู้

29

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการในการเก็บข้อมูล ซึ่งมีความสำคัญมากเนื่องจากเป็นการตอบสนองการวิจัยในทุกมิตินั้น มีขั้นตอนสำคัญคือ

- การวางแผนเก็บข้อมูล โดยคำนึงถึงปัญหาและวัตถุประสงค์ การวิจัย ทฤษฎี ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
- การเลือกวิธีการในการเก็บข้อมูลอย่างเหมาะสม เช่น การเก็บรวมรวมจากเอกสารการสัมภาษณ์ การสังเกต การใช้แบบสอบถาม การสัมมนากลุ่มและการทดลอง
- การติดตามรวมรวมข้อมูล และการประเมินผล

32

ความหมายและประเภทของประชากร (ต่อ)

- ประเภทของประชากร แบ่งออกได้ 2 ประเภท ได้แก่

- ประชากรที่มีจำนวนจำกัด (Finite population) หมายถึงประชากรที่สามารถนับจำนวนได้ครบถ้วน เช่น จำนวนธนาคารพาณิชย์ไทยทั้งหมด
- ประชากรที่มีจำนวนไม่จำกัด (Infinite population) หมายถึงประชากรที่ไม่สามารถนับจำนวนได้ เช่น ผู้บริโภค อาหารสมุนไพรในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด

35

ลักษณะของเครื่องมือที่ดี

ความยาก (Difficulty) ตามทฤษฎีการวัดผลแบบอิงกลุ่ม ข้อสอบที่ดีคือ ข้อสอบที่ไม่ยากเกินไป หรือไม่ง่ายเกินไป เพราะข้อสอบนั้นจะสามารถจำแนกผู้สอบได้ไว้คร่าวๆ ได้โดยอ่อน ข้อสอบที่ยากหรือง่ายเกินไปไม่มีคุณค่าในการจำแนก ส่วนทฤษฎีการวัดผลแบบอิงกลุ่มนี้ ถือว่าการสร้างข้อสอบที่เพื่อที่จะวัดว่าผู้เรียนได้บรรลุจุดประสงค์หรือไม่ การที่ทุกคนทำข้อสอบไปได้ดีไม่ได้ดังนั้นเมื่อความยากง่ายจึงไม่ใช่เรื่องสำคัญ ลิสต์สำคัญที่ข้อสอบนี้ได้ตั้งไว้ในจุดประสงค์ที่ต้องการวัดได้จริงหรือไม่ ถ้าตั้งไว้ก็หนักว่าเป็นข้อสอบที่ดีได้ แม้ว่าจะเป็นข้อสอบที่ง่ายก็ตาม

30

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- ประชากรเปรียบเสมือนกลุ่มป้าหมาย ที่ต้องการจะศึกษาแต่ในบางครั้ง กลุ่มเป้าหมายก็มีจำนวนไม่มากนัก ผู้จัดการเก็บข้อมูลจากประชากรได้เลย แต่ถ้าประชากรมีจำนวนมากการเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดเป็นไปได้ยาก และสิ่งเปลี่ยนไป เนื่องจากสิ่งเหล่านี้จะเปลี่ยนแปลง อาจจะต้องใช้เวลาและแรงงานมากในกรณีนี้ จึงเรียกว่า กลุ่มตัวอย่าง

33

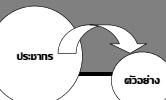
ความหมายและลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ดี

- กลุ่มตัวอย่าง หมายถึง หน่วยของประชากรบางส่วนที่เลือกขึ้นมาเป็นตัวแทนของประชากรทั้งหมด ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ดีมีองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่

- ต้องเป็นตัวแทนที่ดี พิจารณาจากมีลักษณะคล้ายคลึงและครอบคลุมกับประชากรโดยรวมมากที่สุด
- ต้องมีขนาดที่เหมาะสม จำนวนตัวอย่างมากเกินไปก็เป็นอุปสรรคในการเก็บข้อมูล น้อยเกินไปก็จะทำให้ผลการวิจัยคลาดเคลื่อนจึงต้องมีหลักในการกำหนดจำนวนให้เหมาะสม
- ต้องเลือกวิธีการสุ่มตัวอย่างให้เหมาะสม เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่ดี

36

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

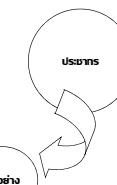
- ขนาดของตัวอย่าง (Sample size) หมายถึงจำนวนหน่วยของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการเลือกจากประชากร
- กลุ่มตัวอย่าง ควรมีขนาดเท่าใดจึงมีความเหมาะสม จะต้องพิจารณาจากการกำหนดระดับความถูกต้องแม่นยำ (precision) ซึ่งเป็นการกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ หั้นเอง ส่วนใหญ่จะกำหนดไว้ที่ระดับ .01 .05 .10 เป็นต้น การกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05 หมายความว่า chance ที่ผิดพลาดจะต้องต่ำกว่า 5%

37

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

- นอกจากพิจารณาเรื่องของความถูกต้องแม่นยำแล้ว ควรพิจารณาสิ่งต่อไปนี้

- ลักษณะความแตกต่างของประชากร (variation of population) หากแตกต่างกันมาก ก็ควรใช้จำนวนตัวอย่างมาก
- ขนาดของประชากร (size of population) หากขนาดของประชากรใหญ่มากก็ควรใช้จำนวนตัวอย่างมาก
- งบประมาณ (Budget) จำนวนตัวอย่างต้องไม่นำกจนเกินกว่างบประมาณการวิจัยจะทำได้

38

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

- อย่างไรก็ตามขนาดของตัวอย่างที่เหมาะสมตามวิธีการทางสถิติอาจดำเนินได้ใน 2 กรณี ดังนี้

- กรณีที่ทราบจำนวนประชากร อาจใช้วิธีของ ยามาเน่ (Taro Yamane) หรืออาจใช้ตาราง Krejcie & Morgan กำหนดตัวอย่าง
- กรณีไม่ทราบขนาดประชากร ใช้สูตรของ W.G.cochran

39

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

วิธีของ ยามาเน่ (Taro Yamane)

$$n = N / 1+Ne^2$$

เมื่อ n คือ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 N คือ ขนาดประชากร
 e คือ คลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

40

โดยใช้ตาราง Krejcie & Morgan

จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
10	10	120	92	500	217
20	19	140	103	600	234
30	28	160	113	700	254
40	36	180	123	1000	278
50	44	200	132	1500	306
60	52	250	152	2000	322
70	59	300	169	5000	357
80	66	360	186	10000	370
90	73	400	196	50000	381
100	80	460	210	100000	384

41

กรณีใช้สูตรของ W.G.cochran

$$N = P(1-P)^2 / d^2$$

เมื่อ P คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ
 P คือ สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการสุ่ม
 Z คือ ระดับความมั่นใจที่กำหนด หรือระดับนัยสำคัญทางสถิติ เช่น Z ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เท่ากับ 1.96 (ความเชื่อมั่น 95%)
 Z ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 เท่ากับ 2.58 (ความเชื่อมั่น 99%)
 d คือ สัดส่วนความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

42

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อจะมาเป็นตัวแทนในการศึกษาวิจัย มีเทคนิคการเลือกอยู่ 2 ประเภทได้แก่

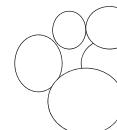
- การเลือกโดยไม่ใช้หลักทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non probability sampling)
- การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักทฤษฎีความน่าจะเป็น (probability sampling)

Probability

43

วิธีการสุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

- การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่อารักยกทฤษฎีความน่าจะเป็น (Non probability sampling) เป็นการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถประเมินค่าความน่าจะเป็นของแต่ละหน่วยที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่างได้ และไม่มีหลักประกันว่าทุกหน่วยของประชากรจะมีโอกาสได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างเท่า ๆ กัน

44

1. การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่อารักยกทฤษฎีความน่าจะเป็น (ต่อ)

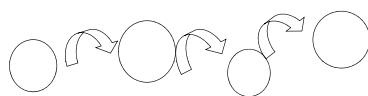
วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่อารักยกทฤษฎีความน่าจะเป็น ทำได้หลายวิธีดังนี้

- การสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling) เป็นการเลือกหน่วยประชากรที่พบหรือสามารถหาได้สังเคราะห์ตามจำนวนที่ต้องการ
- การสุ่มแบบเจาะจงหรือสุ่มแบบมีจุดมุ่งหมาย (Purposive sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างตามมาตรฐานที่ต้องการ
- การสุ่มแบบ quota (Quota sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยกำหนดจำนวนหน่วยประชากรออกเป็นส่วน ๆ ก่อนโดยมีหลักจำแนกว่าด้วยประการที่ใช้ในการจำแนกนั้น ควรจะมีความสมพันธ์กับตัวแปรที่จะควบรวม

45

1. การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ออาศัย ทฤษฎีความน่าจะเป็น (ต่อ)

4. การสุ่มแบบลูกโซ่ (Snowball sampling) เป็นการสุ่มโดยการรวมมือข้อมูลจากตัวอย่างจำนวนหน่อย ๆ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่หาได้ง่ายที่สุดก่อน หลักจากนั้นใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเครื่องชี้นำไปหากกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ จนทำให้ขนาดของตัวอย่างใหญ่ขึ้นเรื่อย ๆ จนเพียงพอต่อความต้องการ

2. การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น

เป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างที่คำนึงถึงความน่าจะเป็นเชิงสมაชิกแต่ละหน่วยของประชากรจะทราบโอกาสที่จะได้รับเลือกให้เป็นตัวอย่างของการวิจัย หมายถึง สามารถเดาล่วงหน่วยใดก็ได้โดยอาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น ทำให้หลายวิธีดังนี้

1. การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) คือ ให้แต่ละหน่วยตัวอย่างของประชากรมีโอกาสได้รับเลือกเท่า ๆ กัน และการเลือกแต่ละหน่วยตัวอย่างเป็นอิสระจากกัน สามารถดำเนินการได้ 2 วิธีดังนี้

- 1.1 การรับฉลาก
- 1.2 การใช้ตารางเลขสุ่ม

46

47

48

2. การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น(ต่อ)

3. การสุ่มแบบมีระบบ (Systematic random sampling) ใช้กรณีที่ประชากรจัดเรียงไว้อย่างเป็นระบบอยู่แล้ว เช่น เลขที่บ้าน เลขโทรศัพท์ เลขทะเบียนรถยนต์ เป็นต้น อาจสุ่มโดยกำหนดหมายเลขหรือช่วงห่าง การสุ่มได้ เช่น

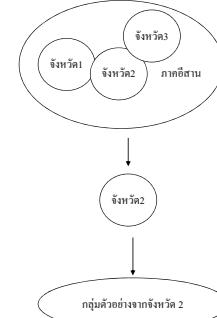
สมมติประชากรมี 15 รายต้องการตัวอย่าง 5 ราย
ช่วงห่างการสุ่ม = $15 / 5 = 3$
วิธีการสุ่ม คือ จับฉลากจุดเดิมต้นแล้วหับไปที่หลัง 5 หน่วยเป็นตัวอย่างที่สุ่มได้ตามต้องการ จากภาพ จับฉลากเริ่มต้นได้ที่หมายเลข 4 จะได้ตัวอย่าง 5 ตัวอย่าง คือ ประชากรหมายเลข 4, 6, 9, 13, และ 1

49

2. การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น(ต่อ)

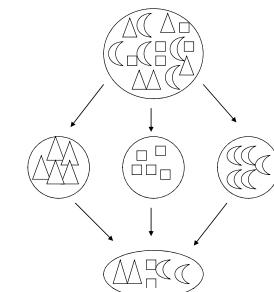
4. การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster or area random sampling) ใช้ในกรณีที่ประชากรอยู่อย่างกระจัดกระจายเป็นกลุ่ม ๆ การสุ่มโดยเลือกกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง มาทำการสุ่มตัวอย่าง เช่น ในภาคอีสานมีหลายจังหวัด เลือก 1 จังหวัดเป็นกลุ่มที่จะสุ่มตัวอย่าง

50

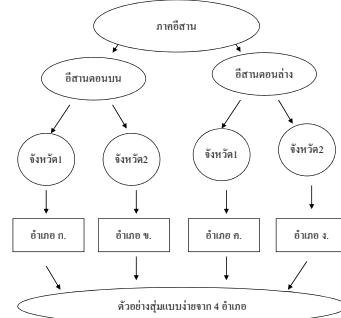
2. การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น(ต่อ)

2. การสุ่มแบบแบ่งชั้น หรือ ตามระดับชั้น (Stratified random sampling) การสุ่มโดยวิธีนี้มักจะใช้ประชากรที่มีลักษณะแตกต่างกันมากกัน สามารถแยกเป็นกลุ่มย่อย ๆ ตามลักษณะที่แตกต่างกัน แล้วทำการสุ่มตัวอย่าง

2. การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยทฤษฎีความน่าจะเป็น(ต่อ)

5. การสุ่มหลายชั้นตอน (Multistage random sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างกรณีประชากรมีขนาดใหญ่มาก สามารถแบ่งเป็นกลุ่ม ๆ และแต่ละกลุ่มยังแบ่งเป็นย่อย ๆ ได้ วิธีการสุ่มนี้ทำได้มากกว่า 1 ชั้น แต่ละชั้นอาจใช้วิธีการสุ่มต่างกันไปตามความเหมาะสม

51